

Số: /HD-SYT

Bắc Giang, ngày tháng năm 2021

HƯỚNG DẪN

Triển khai xử trí vụ ngộ độc thực phẩm trong phòng, chống dịch Covid-19

Căn cứ Luật An toàn thực phẩm (ATTP) năm 2010 và Luật sửa đổi, bổ sung một số điều của 11 luật có liên quan đến quy hoạch ngày 15/6/2018;

Căn cứ Nghị định số 15/2018/NĐ-CP ngày 02/02/2018 của Chính phủ quy định thi hành chi tiết một số điều của Luật ATTP;

Căn cứ Quyết định số 39/2006/QĐ-BYT ngày 13/12/2006 của Bộ Y tế ban hành “Quy chế điều tra ngộ độc thực phẩm”; Quyết định số 5327/2003/QĐ-BYT ngày 13/10/2003 của Bộ Y tế ban hành Quy định về lấy mẫu thực phẩm và bệnh phẩm khi xảy ra ngộ độc thực phẩm (NĐTP); Quyết định số 3057/QĐ-BYT ngày 15/7/2020 của Bộ Y tế về việc ban hành “Quy định chế độ báo cáo và mẫu biểu báo cáo về ATTP thuộc phạm vi quản lý của ngành y tế”;

Căn cứ Công văn số 3365/BCĐLN-KGVX ngày 25/10/2016 của Ban Chỉ đạo liên ngành về ATTP tỉnh Bắc Giang về việc tăng cường phòng, chống NĐTP;

Để kịp thời xử trí và khắc phục hậu quả khi xảy ra vụ NĐTP trong phòng, chống dịch Covid-19 trên địa bàn tỉnh. Sở Y tế hướng dẫn các địa phương, doanh nghiệp, cơ quan, cơ sở cách ly tập trung, cơ sở điều trị người bệnh nhiễm Covid-19 triển khai như sau:

I. MỤC ĐÍCH, YÊU CẦU

1. Mục đích

Tăng cường công tác truyền thông kiến thức, thực hành đúng về ATTP và chủ động phòng ngừa, khắc phục NĐTP trong phòng, chống dịch Covid-19 nhằm hạn chế những ảnh hưởng đến sức khỏe của con người và phát triển kinh tế - xã hội.

2. Yêu cầu

- Người đứng đầu địa phương, cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp là người chủ trì chỉ đạo, triển khai toàn diện các hoạt động xử trí, khắc phục hậu quả vụ NĐTP, bảo đảm các nguyên tắc điều tra NĐTP theo quy định của Bộ Y tế tại Quyết định số 39/2006/QĐ-BYT.

- Các đơn vị y tế ở địa phương (*Chi cục ATVSTP, Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh, Bệnh viện đa khoa và chuyên khoa tuyến tỉnh, Trung tâm Y tế, Trạm Y tế, cơ sở khám chữa bệnh tư nhân*) có trách nhiệm triển khai các hoạt động chuyên môn để tổ chức thu dung, cấp cứu, điều trị người mắc NĐTP; điều

tra xác định nguyên nhân và xử lý môi trường... với phương châm “**Cấp cứu, điều trị người bệnh tại chỗ là chính**”.

- Kịp thời đình chỉ cơ sở sản xuất, kinh doanh, sử dụng thực phẩm là nguyên nhân gây ra vụ NĐTP; tổ chức thu hồi và truy xuất nguồn gốc thực phẩm theo quy định; xử lý các tổ chức, cá nhân vi phạm về ATTP theo quy định.

II. CÁC HOẠT ĐỘNG CHÍNH

1. Trước khi xảy ra vụ NĐTP

- Thường xuyên truyền thông kiến thức, thực hành đúng về ATTP, giám sát chủ động NĐTP tại cơ sở chế biến thực phẩm phục vụ ăn uống của cơ quan, doanh nghiệp, cơ sở cách ly tập trung, cơ sở điều trị người bệnh nhiễm Covid-19 và trong cộng đồng nhằm phát hiện sớm vụ NĐTP.

- Thành lập, kiện toàn, duy trì Đội (tổ) cấp cứu cơ động, Đội (tổ) điều tra NĐTP và truy xuất nguồn gốc thực phẩm, xử lý môi trường:

+ Các đơn vị y tế ở địa phương: Thành lập, kiện toàn, duy trì Đội (tổ) cấp cứu cơ động, điều tra NĐTP, truy xuất nguồn gốc thực phẩm, xử lý môi trường, mỗi đội có số lượng từ 3 - 4 người/đội trở lên, phân công nhiệm vụ cụ thể cho các thành viên, được trang bị đủ thiết bị, vật tư, hóa chất, thuốc và trang bị phòng hộ cá nhân phòng, chống dịch Covid-19... để kịp thời triển khai việc cấp cứu, điều trị, kiểm tra ATTP, điều tra, xử lý môi trường tại nơi xảy ra sự cố về ATTP (*Danh mục dụng cụ lấy, bảo quản mẫu tại Phụ lục 1; Biểu mẫu điều tra NĐTP, lấy và kiểm nghiệm mẫu tại Phụ lục 2*):

* Chi cục ATVSTP: Kiện toàn, duy trì 01 Đội kiểm tra, điều tra, khắc phục sự cố về ATTP và truy xuất nguồn gốc thực phẩm.

* Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh: Thành lập, duy trì 01 Đội xử lý môi trường và 01 Tổ lấy mẫu.

* BVĐK và chuyên khoa tuyến tỉnh: Mỗi đơn vị kiện toàn, duy trì 02 Đội cấp cứu cơ động.

* TTYT các huyện: Mỗi đơn vị kiện toàn, duy trì 01 Đội cấp cứu cơ động, 01 Đội điều tra NĐTP và xử lý môi trường; TTYT thành phố Bắc Giang kiện toàn, duy trì 01 Đội điều tra NĐTP và xử lý môi trường.

* Trạm Y tế xã, phường, thị trấn: Mỗi đơn vị thành lập, duy trì 01 Đội cấp cứu và điều tra NĐTP, xử lý môi trường cơ động.

+ Đối với doanh nghiệp: Mỗi doanh nghiệp thành lập 01 Tổ giám sát ATTP và xử lý môi trường, được thành lập riêng hoặc gắn với nhiệm vụ của Tổ an toàn Covid-19 (do doanh nghiệp quyết định).

+ Đối với cơ sở cách ly tập trung; Cơ sở điều trị người bệnh nhiễm Covid-19; Cơ sở khám chữa bệnh bị phong tỏa để thực hiện phòng, chống dịch Covid-19 theo quy định: Mỗi cơ sở điều trị, cách ly y tế thành lập 01 Đội điều tra NĐTP gắn với điều trị Covid-19 (nếu cần thiết) hoặc phân công cán bộ y tế điều

trị toàn diện theo phòng bệnh; Việc xử lý môi trường được gắn với nhiệm vụ của Tổ/ cán bộ xử lý môi trường thuộc bộ phận chống nhiễm khuẩn.

- Tổ chức tập huấn kiến thức chuyên môn, nghiệp vụ cho cán bộ để sẵn sàng đáp ứng yêu cầu trong cấp cứu, điều trị người bệnh và điều tra, xử lý NĐTP.

- Chuẩn bị đủ trang thiết bị, vật tư, hóa chất, thuốc, phương tiện để sẵn sàng triển khai các hoạt động chuyên môn theo quy định..

2. Khi xảy ra vụ NĐTP

2.1. Khai báo, tiếp nhận thông tin và báo cáo NĐTP

2.1.1. Khai báo NĐTP: Bất kể ai, khi phát hiện hoặc nghi ngờ bị NĐTP đều phải có trách nhiệm khai báo ngay cho chính quyền địa phương và cơ quan y tế gần nhất để kịp thời có phương án xử trí NĐTP (*nội dung theo Mẫu số 1 - Phụ lục 2*). Riêng đối với doanh nghiệp, cơ sở cách ly tập trung, cơ sở điều trị người bệnh nhiễm Covid-19, việc khai báo thông tin được giao cho Tổ an toàn Covid-19 của đơn vị, doanh nghiệp tiếp nhận.

2.1.2. Tiếp nhận thông tin NĐTP (*nội dung theo Mẫu số 2 - Phụ lục 2*):

- Khai báo từ người mắc: Người mắc NĐTP có trách nhiệm phối hợp, cung cấp thông tin trung thực với cán bộ được giao nhiệm vụ điều tra NĐTP.

- Khai báo từ thầy thuốc và nhân viên y tế: Bất kể một nhân viên y tế hoặc thầy thuốc nào, khi phát hiện NĐTP phải khai báo ngay với cơ quan chức năng (UBND/ Trạm Y tế xã, phường, thị trấn; Phòng Y tế, TTYT huyện, thành phố; Chi cục ATVSTP; Sở Y tế...).

- Khai báo từ người lãnh đạo, quản lý: Thủ trưởng các doanh nghiệp, cơ quan, đơn vị và chủ hộ gia đình... để xảy ra vụ NĐTP có trách nhiệm khai báo trung thực tình hình NĐTP, phối hợp chặt chẽ với cơ quan chức năng để kịp thời áp dụng các biện pháp cấp cứu, điều trị và điều tra, khắc phục hậu quả, chi trả kinh phí cho các hoạt động này theo quy định hiện hành.

2.1.3. Báo cáo NĐTP

- Bất kể một nhân viên y tế nào hoặc cán bộ, nhân viên của Tổ an toàn Covid-19, khi tiếp nhận thông tin về NĐTP phải báo cáo ngay cho thủ trưởng doanh nghiệp, cơ quan, đơn vị mình về nội dung vụ việc để thông tin, phối hợp với đơn vị chức năng khắc phục hậu quả.

- Thủ trưởng các đơn vị chức năng khi tiếp nhận thông tin về NĐTP phải xem xét về nội dung khai báo để quyết định hoặc đề xuất với UBND cùng cấp, cơ quan chuyên môn cấp trên trực tiếp về phương án chỉ đạo, xử trí vụ NĐTP phù hợp theo từng tình huống; tổng hợp báo cáo lên tuyến trên theo quy định (*theo Mẫu số 17a, b - Phụ lục 2*).

2.2. Xử trí vụ ngộ độc thực phẩm

2.2.1. Tình huống 1: Vụ NĐTP xảy ra tại doanh nghiệp, cơ quan, đơn vị, hộ gia đình trên địa bàn không thuộc diện phải cách ly, giãn cách xã hội hoặc

doanh nghiệp không phải bố trí người lao động làm việc, ăn nghỉ tại chỗ để phòng, chống dịch Covid-19 theo quy định của chính quyền địa phương/ Ban Quản lý các khu công nghiệp tỉnh; Các đơn vị y tế trên địa bàn đáp ứng được công tác điều tra, khắc phục vụ NĐTP, thu dung, điều trị người mắc NĐTP trong trạng thái bình thường:

Triển khai, thực hiện việc xử trí vụ NĐTP theo hướng dẫn tại Công văn số 3365/BCĐLN-KGVX ngày 25/10/2016 của Ban Chỉ đạo liên ngành về ATTP tỉnh Bắc Giang về việc tăng cường phòng, chống NĐTP (*Văn bản đính kèm*).

2.2.2. Tình huống 2: Vụ NĐTP xảy ra tại doanh nghiệp, cơ quan, đơn vị, hộ gia đình trên địa bàn thuộc diện phải cách ly, giãn cách xã hội hoặc doanh nghiệp bố trí người lao động làm việc, ăn nghỉ tại chỗ để phòng, chống dịch Covid-19 theo quy định của chính quyền địa phương/ Ban Quản lý các khu công nghiệp tỉnh:

a) Trách nhiệm triển khai:

- UBND, Ban Chỉ đạo phòng, chống dịch Covid-19 của huyện, thành phố/ Ban Quản lý các khu công nghiệp tỉnh chủ trì, phối hợp với Sở Y tế để chỉ đạo các đơn vị chức năng của địa phương, của ngành y tế triển khai toàn diện việc xử trí, khắc phục vụ NĐTP với phương châm “Cấp cứu, điều trị người bệnh tại chỗ là chính”.

- Phòng Y tế chủ trì, phối hợp với TTYT và đơn vị liên quan tham mưu với UBND/ Ban Chỉ đạo phòng, chống dịch Covid-19 của huyện, thành phố trong chỉ đạo, triển khai khắc phục vụ NĐTP trên địa bàn.

- Chi cục ATVSTP chủ trì, phối hợp với phòng Nghiệp vụ Y thuộc Sở Y tế, các phòng chức năng thuộc Ban Quản lý các khu công nghiệp tỉnh, phòng Y tế huyện, thành phố (trên địa bàn có vụ NĐTP xảy ra) để tham mưu với Giám đốc Sở Y tế phối hợp với Lãnh đạo Ban Quản lý các khu công nghiệp, Chủ tịch UBND huyện, thành phố có liên quan chỉ đạo, triển khai khắc phục vụ NĐTP xảy ra tại doanh nghiệp trên địa bàn các khu công nghiệp tỉnh.

b) Nội dung triển khai:

- *Trường hợp các đơn vị y tế trên địa bàn (TTYT, Trạm Y tế, các cơ sở khám chữa bệnh tư nhân) đáp ứng được công tác điều tra, khắc phục vụ NĐTP, thu dung, điều trị người mắc NĐTP trong trạng thái bình thường:*

+ Bố trí địa điểm khám chữa bệnh:

* Chính quyền địa phương, doanh nghiệp bố trí tạm thời địa điểm thu dung người nghi mắc NĐTP (như phòng y tế, nhà xưởng sản xuất của doanh nghiệp/ hội trường/ nhà văn hóa của thôn, khu phố, Trạm Y tế xã...) có thể đáp ứng được những điều kiện tối thiểu để triển khai việc thu dung, khám và cấp

cứu, điều trị ban đầu cho người bệnh như bảo đảm về diện tích, bàn ghế, điện thắp sáng, hệ thống quạt, giường...

* TTYT huyện trên địa bàn xảy ra vụ NĐTP: Chủ động bố trí một số phòng bệnh để sẵn sàng thu dung, điều trị những trường hợp mắc NĐTP diễn biến nặng hoặc có những bệnh nền, bảo đảm khu điều trị cho người mắc NĐTP phải có sự cách biệt với các khu điều trị khác để phòng ngừa lây nhiễm chéo Covid-19. Huy động cơ sở khám chữa bệnh tư nhân trên địa bàn tham gia thu dung, điều trị người bệnh (khi cần thiết).

+ Hoạt động chuyên môn:

* *Trường hợp vụ NĐTP có quy mô dưới 10 người mắc xảy ra bên ngoài các khu công nghiệp tỉnh:* Đội cấp cứu và điều tra NĐTP, xử lý môi trường của Trạm Y tế trực tiếp xuống địa điểm khám chữa bệnh để triển khai ngay việc khám sàng lọc, phân loại và cấp cứu, điều trị tại chỗ cho người mắc NĐTP; Triển khai khử khuẩn môi trường xảy ra vụ NĐTP, khu vực khám điều trị; Tổ chức điều tra, lấy mẫu gửi tuyến trên để xác định nguyên nhân vụ NĐTP theo đúng quy trình, quy chế chuyên môn và bảo đảm phòng ngừa lây nhiễm Covid-19. Trường hợp số người mắc NĐTP có xu hướng tăng nhanh hoặc có trường hợp mắc NĐTP diễn biến nặng, Trạm trưởng Trạm Y tế phải báo cáo ngay với phòng Y tế, TTYT để kịp thời tham mưu, đề xuất với UBND huyện điều động lực lượng của TTYT xuống hỗ trợ, chuyển bệnh nhân nặng lên đơn vị tuyến trên điều trị.

* *Trường hợp vụ NĐTP có quy mô từ 10 người mắc trở lên xảy ra bên ngoài các khu công nghiệp tỉnh:* Đội cấp cứu và điều tra NĐTP, xử lý môi trường của Trạm Y tế trực tiếp xuống hiện trường để xử trí ban đầu vụ NĐTP; đồng thời TTYT huyện cử ngay 01 Đội cấp cứu cơ động, 01 Đội điều tra NĐTP và xử lý môi trường xuống hiện trường để hỗ trợ triển khai cấp cứu, điều trị tại chỗ cho người mắc NĐTP, chuyển bệnh nhân nặng lên TTYT điều trị; Tổ chức điều tra, kiểm tra ATTP, truy xuất nguồn gốc thực phẩm, lấy mẫu gửi tuyến trên để xác định nguyên nhân vụ NĐTP theo đúng quy trình, quy chế chuyên môn và bảo đảm phòng ngừa lây nhiễm Covid-19. Trường hợp vụ NĐTP diễn biến phức tạp, Giám đốc TTYT chủ động báo cáo Chủ tịch UBND huyện và Giám đốc Sở Y tế để chỉ đạo việc tăng cường lực lượng hỗ trợ khắc phục vụ NĐTP.

* *Trường hợp vụ NĐTP xảy ra tại doanh nghiệp thuộc địa bàn các khu công nghiệp tỉnh:* Đội cấp cứu và điều tra NĐTP, xử lý môi trường của Trạm Y tế trực tiếp xuống hiện trường hoặc cán bộ phòng y tế của doanh nghiệp thực hiện xử trí ban đầu vụ NĐTP; đồng thời TTYT huyện (có doanh nghiệp đóng trên địa bàn) cử ngay 01 Đội cấp cứu cơ động, 01 Đội điều tra NĐTP và xử lý môi trường xuống hiện trường để hỗ trợ triển khai cấp cứu, điều trị tại chỗ cho người mắc NĐTP, chuyển bệnh nhân nặng lên TTYT điều trị và xử lý môi trường; Chi cục ATVSTP cử Đội điều tra NĐTP và truy xuất nguồn gốc thực phẩm, Trung tâm Kiểm soát bệnh tật tỉnh cử Đội xử lý môi trường, Tổ lấy mẫu xuống hiện trường (khi cần thiết) để chủ trì, phối hợp với Đội điều tra NĐTP, xử

lý môi trường của TTYT huyện tiến hành điều tra, kiểm tra ATTP, truy xuất nguồn gốc thực phẩm, xử lý môi trường, lấy mẫu xác định nguyên nhân vụ NĐTP theo đúng quy trình, quy chế chuyên môn và bảo đảm phòng ngừa lây nhiễm Covid-19.

- *Trường hợp các đơn vị y tế trên địa bàn huyện (TTYT, Trạm Y tế) hoặc TTYT thành phố Bắc Giang không đáp ứng được công tác điều tra, khắc phục vụ NĐTP, thu dung, điều trị người mắc NĐTP vì lý do khách quan như bị phong tỏa, không bố trí được nhân lực, TTYT đã được bố trí làm cơ sở điều trị người nhiễm Covid-19, không được giao chỉ tiêu giường bệnh...:* Trưởng phòng Y tế phải chủ động phối hợp với Giám đốc TTYT kịp thời báo cáo, đề xuất với Giám đốc Sở Y tế, Chủ tịch UBND huyện, thành phố để chỉ đạo, huy động lực lượng của các xã, phường, thị trấn và TTYT huyện lân cận hoặc BVĐK, chuyên khoa tuyến tỉnh (nếu cần thiết) để trực tiếp xuống hiện trường triển khai khắc phục sự cố vụ NĐTP theo quy định đối với từng quy mô vụ NĐTP đã nêu ở trên.

2.2.3. Tình huống 3: Vụ NĐTP xảy ra tại cơ sở cách ly tập trung; Cơ sở điều trị người bệnh nhiễm Covid-19; Cơ sở khám chữa bệnh bị phong tỏa để thực hiện phòng, chống dịch Covid-19 theo quy định (gọi chung là cơ sở điều trị, cách ly y tế):

Ngay sau khi tiếp nhận thông tin về trường hợp nghi mắc NĐTP từ Tổ an toàn Covid-19, Lãnh đạo cơ sở điều trị, cách ly y tế trực tiếp chỉ đạo lực lượng tại chỗ triển khai khám, điều trị người bệnh và điều tra, khắc phục vụ NĐTP, xử lý môi trường theo quy định. Riêng cơ sở cách ly tập trung, nếu không có đủ nhân lực để tổ chức điều trị người mắc NĐTP, Lãnh đạo cơ sở cách ly tập trung phải báo cáo UBND/ Ban Chỉ đạo phòng, chống dịch Covid-19 của huyện để phối hợp với Giám đốc Sở Y tế điều động Đội cấp cứu cơ động của TTYT huyện hoặc huy động lực lượng của các huyện lân cận/ các bệnh viện tuyến tỉnh để kịp thời hỗ trợ việc điều trị người bệnh tại chỗ; những trường hợp diễn biến nặng, kịp thời chuyển người bệnh đến cơ sở khám chữa bệnh có đủ điều kiện nhưng phải bảo đảm an toàn, đúng quy định về phòng, chống dịch Covid-19.

3. Kết thúc vụ NĐTP

3.1. Kết luận kết quả điều tra: Sau khi tiến hành các bước điều tra NĐTP, Đội điều tra NĐTP phải tổng hợp, phân tích, dự thảo kết luận, kết quả điều tra trình người có thẩm quyền phê duyệt, báo cáo kết quả điều tra theo những nội dung sau: Đơn vị xảy ra NĐTP; địa điểm xảy ra NĐTP, thời gian xảy ra ngộ độc; số người ăn, số người mắc, số người đi viện, số người chết; bữa ăn nguyên nhân; thức ăn nguyên nhân; cơ sở nguyên nhân và nguyên nhân.

3.2. Kiến nghị các biện pháp xử lý NĐTP: Từ kết quả điều tra, phải đưa ra các biện pháp xử lý để phòng ngừa NĐTP.

- Cải tiến sản xuất, chế biến bảo đảm yêu cầu vệ sinh theo quy định.
- Nâng cao ý thức vệ sinh cho nhân viên sản xuất thực phẩm, kinh doanh dịch vụ ăn uống.

- Tích cực chấp hành quy chế, quy định về ATTP.
- Xử lý thực phẩm gây ngộ độc theo quy định.

3.3. Kiến nghị xử lý theo pháp luật: Tùy theo mức độ, tính chất, nguyên nhân, hậu quả của vụ NĐTP, cần đưa ra các kiến nghị xử lý theo pháp luật đối với tổ chức, cá nhân hoặc hoặc truy cứu trách nhiệm hình sự, nếu gây thiệt hại phải bồi thường theo quy định của pháp luật.

3.4. Công bố NĐTP: Tùy theo tính chất vụ NĐTP mà xác định thời gian, hình thức, cấp thẩm quyền công bố với các cơ quan liên quan và cơ quan thông tấn báo chí về vụ NĐTP theo quy định của pháp luật.

Trên đây là hướng dẫn triển khai xử trí vụ NĐTP trong phòng, chống dịch Covid-19, đề nghị Ban Quản lý các khu công nghiệp tỉnh, UBND các huyện, thành phố chỉ đạo các cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp, các cơ sở cách ly tập trung trên địa bàn chủ động, linh hoạt vận dụng nội dung hướng dẫn trên vào thực tiễn để triển khai có hiệu quả việc điều tra, khắc phục hậu quả vụ NĐTP.

Trong quá trình thực hiện, nếu có vướng mắc, bất cập, các địa phương, cơ quan, đơn vị, doanh nghiệp phản ánh về Sở Y tế (*qua Chi cục ATVSTP, email: chicucavstp@bacgiang.gov.vn, ĐT 02043825657*) để có biện pháp triển khai cho phù hợp với tình hình thực tế./.

Nơi nhận:

- UBND tỉnh Bắc Giang (B/c);
- Sở NN&PTNT Bắc Giang;
- Sở Công thương Bắc Giang;
- BQL các KCN tỉnh Bắc Giang; (P/hợp)
- UBND các huyện, thành phố;
- Các đơn vị trong ngành y tế;
- Các cơ sở điều trị Covid-19;
- Phòng Y tế các huyện, TP;
- Lãnh đạo Sở Y tế;
- Các phòng thuộc Sở Y tế;
- Website Sở Y tế;
- Lưu: VT, NVY.

**KT. GIÁM ĐỐC
PHÓ GIÁM ĐỐC**

Nguyễn Thị Thu Hương